

Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ք

Վ Ի Ր Գ Ի Լ Ի Ո Ս Ի « Ե Ն Է Ա Կ Ա Ն » Է Ն

Պ Ո Լ Ի Գ Ո Ր

«Գիտնուհի մօրս եւ սկրսած ձեռնարկիս
 Նըպատատուր դից նըւէրներ կ'ընէի,
 Եւ երկնարնակ աստուածներուն արքային
 Կը գոհէի՝ ափր՝ գուարակ մը ճերմակ:
 Հողաբլուր մը կար հոն մօտը գէպքով
 Որուն զագաթը կային խիտ խիտ թուփեր
 Չըմնիի լանտառամոլ մըրտննույ:
 Կը մօտենամ այն մացառին, կը ջանամ
 Կանանչ թրփիկ մ' հանել որպէ՛ս զի ծածկեմ
 Դաւարագեղ սաղարթներով սեղաններն:
 Եւ ահա հրաշք մը սոսկալի եւ անճառ:
 Առջի թուփէն զոր կը հանեմ կարճովին՝
 Կը կաթկըթին արիւնի սեւ սեւ չիթեր
 Եւ կը ներկեն գետինն աղոտութեան բիծերով:
 Անդամներուն մէջ ցուրտ սարսուռ մը սողաց,
 Վախէս արեւնըս սառեցաւ թանձրամած:
 Կըրկին՝ ուրիշ թուփէ մըն ալ կը փորձեմ
 Ճապուկ ուղէշ մը փըրցնեմ, որ հրաշքին
 Էտազօտեմ գաղտնածածուկ պատճառներն:
 Ան ուղէշէն ալ կը հոսի սեւ արեւ:
 Մըւրէս հազար բան կ'անցըրեմ. կ'աղաչեմ
 Անտառային ցաւերժական հարսներուն
 Եւ Գրագիւնան հօրն՝ որ է պետ պահապան
 Թրակեան բերրի դաշտավայրին՝ որ բարի
 Ելջ մ'ունենայ տեսիլի ու գոյծի անհետն:
 Բայց երբորդ թուփին վըրայ յարձրկած
 Բոլոր ուժով՝ յնցուցած ծուկըս հողին՝
 Զայն կը փորձեմ քաշել քանցել արմատէն,
 Ըսեմ՝ լըռեմ, չիմին խորքէն կը լըսուի
 Ողորմ հառաչ մ', եւ ձայն մ'որ ինձ կը գոչէ:
 «Ինչո՞ւ զիս, ո՞վ ենէաս. զի՛ս չուտականս
 Կը բըզքտան. ալ ինչայէ թաղուածին:
 Մի՛ քու ձեռքերդ ամբիծ պըղծեր ոճիրով:
 Զի՛ս ալ Տրոյան ծընաւ, օտար մը չեմ քեզ,
 Եւ ծախին կողմը չէ աղբիւրն այս արեան:
 Ո՛հ ենէաս, փախի՛ր անգութ այս երկրէն,
 Այս գոշաքաղ ակունքներէն փախի՛ր դուն:
 Ես Պոլիդորն եմ. երկաթեայ սալքներու
 Հունձք մը զիս հոս գետին գամեց ու ծածկեց,
 Եւ եղաւ խիտ մացառ մը սուր տէգերու:»

«Տարտամ երկիւղ մ'այն ատեն միաբըս ճընչեց,
 Պաղած մնացի՛ քար կըտրեցայ, եւ մագերս
 Տընկըւեցան, ձայնըս կողորդըս մընաց:
 Անբախտ Պրիամն այս Պոլիդոր իր որդին

Գաղտուկ զըրկեր էր մեծածոխ գանձերով
 Թըրակիոյ թագաւորին, որ անոր
 Խընամ տանի, կըրթէ, երբ ալ վըստահ չէր
 Դարդանական զէնքերուն վրայ, եւ քաղաքն
 Ամէն կողմէ շուրջ պաշարուած կը տեսնէր:
 Երբ Տէկրացուց գործն ըսկըսաւ ձախ երթալ
 Եւ հեռացաւ բախտը կրոնակ դարձուցած,
 Ագամեմնի եւ յաղթական զէնքերուն
 Կողմը կը ծռի ժանտ եւ ժըպիր թագաւորն,
 Եւ ուրի տակ առած օրէնք՝ իրաւունք
 Պատանիին կեանքն եւ ոսկին կը շորթէ:
 Մահացու սիրտն ինչ բանի չէ՛ս մըրեր դուն
 Ո՞վ անպարիշտ եւ անիծեալ քաղց ոսկոյ:
 Երբոր սոսկումն ոսկորներէս մեկնեցաւ,
 Աստուածահարաշ տեսիլքն իսկոյն կը պատմեմ
 Ժողովուրդին ընտրական մեծ պետերուն,
 Եւ նախ իմ հօրս, եւ կարծիքին կը հարցնեմ:
 Ամէնքն ալ մի՛ եւ նոյն մըւրքին վըրան են:
 Ան քրէթքուր երկրէն մեկնիլ, թողլքել
 Պըղծաշաղախ եւ հիւրադուրժ այն ափերն,
 Զանձնել նաւերն հարաւային հովիտուն:
 Պոլիդորի թաղման հանդէսը կ'ընենք,
 Կը շինենք բարձըր գերեզման մ' հողակոյտ,
 Կը կանգնենք ի՛ր ուրուականին բազիլիկը՝
 Սուգի՛ կապոյտ երիզով, սեւ նոճիով,
 Եւ անոնց շուրջը կը ջայլեն հերարձակ
 Տրովուհներ՝ սովորութեան համահասո:
 Կը հեղունք եղկ կաթի գուշի փըրփրաղէզ
 Եւ զոհի սուրբ արիւնէն լի բաժակներ:
 Եւ կ'ամփոփենք գերեզմանին մէջ հողին
 Եւ բարձրաձայն վերջին անգամ կը կանչենք:
 Յետոյ հազիւ վըստահութիւն շընչեց ծոփն
 Եւ մեզ կանչեց Հարաւն անուշ իր շունչով
 Եւ զոյն ծով իշեցուցին ընկերներս՝
 Ափունքն իրենց խուռն ամբոխով ծածկելով:
 Նաւակայքէն ելած առաջ կը մըղուինք,
 Քաղաք, երկիր կը կորսուին մեր ետին:

Ա Ր Պ Ե Ա Յ Գ

Ալեքսերուն մուրցքներէն անձնապուրծ՝
 ԸՍտրոփատեան ափունքը զիս կ'ընդունի:
 Հելէններէն ըՍտրոփատեան կը կոչուին
 Յոնիական մեծ ծովուն այն կըզզիներն,
 Ուր կը բնակին անագորոյն Կելենոֆն:
 Եւ միւս Արպեսայ, յորմէհաւէ գոցուեցաւ
 Անոնց դիմաց փինէական արքունիքն
 Ու թողուցին նախկին սեղանն ահաբեկ:
 Աստուածներուն զայրութիւն երբեք չըհանեց
 ԸՍտրոփատեան ալեքսերէն՝ ասոնցմ:

Աւելի գարշ, գազրաթորմի՝ ճիւղաներ,
 Ոչ աւելի գարհուրելի պատուհաս.
 Ունին դէմքեր օրիորդի՝ քըսթնեի՝
 Այս թըռչուններն, եւ ձեռուկներ ճապառաոր,
 Եւ փորքըռուք մը քասքնելի եւ մախիզ,
 Եւ երեսնին միշտ վաղակահար է քաղցէն:
 Հազիւ մըղուած էինք մենք հոն հաւակայքն՝
 Եւրբ գալտեհուն մէջ նախիրներն կը տեսնենք
 Գէր եզներու՝ անառաջնորդ, ցիրուցան,
 Եւ մարգերուն միջեւ հօրան մ՝ այծերու:
 Անոնց վըրայ կը յարձակինք զէնքերով,
 Եւ կը կանչենք Դիոսն եւ միւս աստուածներն
 Որ աւարին իրենք բաժինը առնեն:
 Կոր ափին վրայ լայն փրկողներ կը սըփոռնք
 Եւ կը սկըսինք համեղահամ ճաշ մ'ընել:
 Եւ ահա յանկարծ վըրանիս կը փըրթին
 Լեռներէն պիղծ Արպէայք անեղ թոփշներով.
 Կը բաբախեն թեւերնին մեծ շտաշմամբ,
 Կերակուրները կ'ապաշպեն, կ'աղտոտեն
 Սեղան, փըռոց իրենց զազիւ հըպտումով,
 Եւ ձըզելով սուր՝ մահազոյժ կըսէինք
 Կ'արձըկեն հոտ մը նողկալի՝ ժահաբոյր:
 Քիչ մ'հեռուն խորշ մը կար՝ մենք հոն կը քաշուինք
 Եւ խորափոր ժայռի մը տակ՝ ցանկըւած
 Խիտ ծառերէ եւ անթափանց շուքերէ՝
 Երկրորդ անգամ կը պատրաստենք սեղանիս,
 Եւ կը վառենք բազմիւններուն վըրայ հօրին:
 Ահա դարձեալ մուծ, անծանօթ խորշերէ
 Կը հասնի հոյը կարկաշտ եւ զազիր,
 Կը թըռչի մեր սեղաններուն չորս բոլորն
 Եւ լորձուքով կերակուրիս կ'աղտողէ:
 Ընկերներուս հրաման կու տամ այն ատեն
 Որ զէնքերն առնեն՝ մըղին պատերազմ
 Այն զըզուելի եւ վատընէր ազգին դէմ:
 Մէկ խօսքս երկուք ընել չեն տար, կը ծածկեն
 Խոռեղուն մէջ իրենց սուրերն, ասպարներն:
 Հազիւ անոնք կը խոյանան դէպ ի վար
 Եւ կը հընչէ կոր ափն իրենց շաշխումով,
 Անմիջապէս նըշան կու տայ Միսենոս
 Դիտանողին ծայրէն գողցնալ պղկնուծով.
 Եւ ընկերներս կը յարձըկին անոնց վրայ.
 Նորօրինակ այն կըռիւղ կը ջանան
 Վիրաւորել պիղծ թըռչունները ծովու.
 Բայց չեն կըրնար ծըռել փետուրն իսկ անոնց
 Թող թէ անոնց թիկունքներուն վէրքեր տալ.
 Եւ սըլանան թափառանակի փախուստով
 Դէպ ի երկիրք, կիսակեր որսն եւ իրենց
 Զազրաթորմի եւ գարշ հետքերը թողում:
 Լոկ Կելենով բարձր ժայռի մը վըրայ
 Քառած մընաց՝ վառախտարակ գուժարկու,
 Եւ կուրծքէն այս գըքընդակ բոթն հընչեցուց.

«Լամբղոնեան դուք գաւկըներ, չի՞ բաւեր
 Որ սպաննեցիք մեր երինջներն ու եզներն.
 Արդ կըռուի՞ ալ կը պատրաստուիք մեզի դէմ,
 Ու կը ժըպրհի՞ք ըզմեզ վանել հաւածել
 Մեր հայրենի պետութիւնէն. այդպէս հա՛.
 Ուրիմըն դուք մըտիկ ըրէք խօսքերուս,
 Եւ գանոնք լաւ դրոշմեղէք ձեր մըռքին մէջ.
 Ինչ որ պատմեց ամենակալն Արամազդ
 Ապողոնի, եւ Ապողոն ալ ինծի,
 Ես՝ ամենէն սարսափելի Կատաղիս՝
 Զայն ահա ես պիտի գուժեմ յայտնեմ ձեզ:
 Նըպատակելիդ խաղիւս երթալ է.
 Աղաչելով հովերուն հոն պիտի՝ հասնիք,
 Նաւախայքերն անոր ըզձեզ ընդունին:
 Բայց չըկըրնաք պիտի պարիսպ քաշել դուք
 Զեզի տըրուած քաղաքին շուրջը՝ մինչեւ
 Որ ձեր մեզի բրած եղէն ոճիրին
 Զըլուծէք վրէժն, եւ մորտակուած սուր սովէն
 Զըխածխըձէք, չըկըրծէք ձեր սեղաններն»:
 «Ըստի, թըռաւ սրաթեւ՝ անտառը մըտաւ:
 Ընկերներուս արեւն յանկարծ կը տառի
 Իրենց վախէն, վըհատեցան ու փըլան.
 Ո՛վ ալ գէնքի, կըռուի վըրայ կը խորհի.
 Կը հրամայեն աղօթքներով, ձօներով
 Արպաններէն խղաղութիւն պաղատիլ.
 Ինչ ալ ըլլան՝ աստուածունի, թէ դըժնէ
 Եւ աղծապիղծ չարաշուքի թըռչուններ:
 Հայրն Անրիսէս՝ բազկատարած՝ կ'աղաչէ
 Ափուռքէն մեծ աստուածներուն, եւ անոնց՝
 Կը պատուիրէ արժանաւոր նըւերներ.
 «Ո՛վ աստուածներ, արգիւնեցէ այն սաստերն,
 Ո՛վ աստուածներ, հեռացուցէք այդ արկածն,
 Հաշտուեցէք, պահեցէք ազգն իրկիւղած»:
 «Կ'ըսէ, հրաման կու տայ շուռով փըրցընել
 Զըլանն ափէն եւ թուլցընել պարաններն:
 Առագաստները կը ձըգտին հողմուտոյց,
 Եւ փըրփրաղէզ ալիքներուն ծայրերէն
 Կը վազվըղենք կ'երթանք դէպ ուր որ տանին
 Մեզ Նոտոսին շուռնն եւ հաւին ղեկավարն:
 Ախրներուն մէջ կ'երեւան Զակիրթոսն
 Անտառախիտ, Դուլիքիտն եւ Սամա
 Եւ Ներիտոսն եթերաճեմ ժայռերով:
 Իթակէի խարակներէն՝ պետութիւն
 Լայիրոջսի եւ խանձարուրք ժառառո՛ւտ
 Ողիսեսի՝ հայհոյելով կը խուսենք:
 Եւ ահա քիչ վերջ կ'երեւան Լեւկադեան
 Լեռան ծայրերն ամպածըրար, եւ հաւորդն
 Ահաբեկող սարսափելին Ապողոն:
 Ալ յոգնած հոն կը մօտենանք, նետելով
 Առաջքներէն խարիսի՝ դէպ ափ կը քաշենք
 Յետակողմերը նաւերուն, եւ ապա

կ'ելլենք կ'երթանք դէպ աչն քաղաքը փոքրիկ:
«Մըտնելով մեր չըլուսացած երկրէն ներս,
կը սըբբէկնք, Արամազդի գոհ կ'ընենք,
Եւ բազինները կը վառենք ձօներով,
Եւ կը սարքենք Աստիական ծովափունքն
Իլիական խաղը շըբեղ հանդետով:
Ուղեկիցներս մերկ մարմիններն իւլոտած
Ըստ հայրենի սովորութեան՝ կը մըրցին
Իրարու հետ ըմբշամարտիկ կռիւներով,
Ուրախացած՝ զի կըտրեցին եւ անցան
Արգիական այնչափ քաղաք, եւ այնչափ
Թըշնամիներ՝ եւ ողջ առողջ մընացան:
«Իր տարեկան ընթացքն բրեր էր արփին,
Եւ տես ձըմեռն Հիւսիսային հովերով
Կը չարչըրկէր, կը գայրացնէր ալիքներն:
Յաղթ՝ կըմբաւոր պըղընձակերտ պիեռն ասպարն
Որ կը կըբէր երբեմն մեծըն Աբաս,
Դըրան վըրայ կը կախնմ այս խօսքերով:
ՁԱՅԱ ԵՆԷԱՍ ԿԱՊՏՈՏ ԶԱԼԹՈՂ, ՅՈՏԵՆԵՆ:
Հրաման կու տամ նաւահանգիստը թողուլ
Եւ ձեռք զարնել շուտ թիբուռն. ընկերներս
Կը ճեղքեն ծովը մըրցելով, եւ կ'ալլեն
Խոնաւական դաշտին ծովափը փըրփուռն:
Քիչ ատենէն կը կորսուին մեր ալքէն
Փէլակեանց բարձրը դըղեակներն ամպանեմ.
Եւ քերելով Եպիփան ափերէն՝
Նաւահանգիստը կը մըտնենք Քաւոնեան,
Եւ Բութրոտեան բարձր քաղաքը կ'ելլենք:
«Ալաշցուցիչ լուր մ'ականջնիս կը հասնի.
Մեզ կը պատմեն թէ Պրիսմեան Հէլենոսն
Հէլլենական քաղաքներու վրայ կ'իշխէ,
Ժառանգելով Էյակիդեան Պիւռոսի
Իշխանական ցուպն եւ անոր կողակիցն,
Եւ տրովական ամուսինն է անցեր
Կըրկին անգամ Անդրոմաքէն: Ալաշցույ,
Բուռն փափաք մը բըղնկեցաւ կուրծքիս մէջ
Հէլլենոսի հետ խօսելու, լըսելու
Պատմութիւնն այս զարմանալի գէպքերուն:
Կը թողու՞մ ափ, նաւահանգիստ եւ տորմիլ:
Դէտքով նոյն օրը քաղաքին դրան առջեւ,
Անտառի մէջ՝ նոր Սկամաղիթի գետափունքն
Անդրոմաքէ իր Հէկտորի անիւնին
Հանդիսաւոր թաղմանական զոհ կ'ընէր.
Կանգնէր էր զոյգ բազիններու միջեւ նէ
Շիրիմ մը մեծ դաշարազեղ բուռնեղով,
Արձան իր յորդ արքունիքներուն եւ սուզին,
Եւ իր տըխուր նըւէրներով ու ձայնով
Թափուր շիրմին կը կանչէր ստուէրն Հէկտորի:
Իմ մօտենալս էրբ նըւմարեց, էրբ տեսաւ
Ձիս տրովական զինուզարդով շուրջ պատուած,
Կարծես տեսած ըլլար հըբէջ մ'ահաբիլ,

Ջարուրեցեաւ, եւ մարեցաւ վար ինկաւ.
Ոսկորներէն փախաւ զընաց Ջերմութիւնն:
Ինքզինք հազիւ զըտած երկայն ատեն վերջ,
«Դժն ես, ըսաւ, աստուածորդի, դժն, իրաւ,
Ինձ ճըշմարիտ պատգամաբեր կու գաս դուն.
Կ'ապրի՞ս դուն դեռ, կամ լոյսն եթէ կենսատու
Թողոցք ըզքեզ, Հէկտորն ուր էս: Հետ կ'ըբր
Եւ հետ կու լար, կը լեցընէր վայրն ողբով:
Ե՛ս ալ սաստիկ յուզուած՝ հազիւ թէ կըրնամ
Բերան բանալ եւ սահմըղած խեղճ կընոջ
Փանի մը խօսք ըսել. «Կ'ապրիմ ես, այո՛,
Բայց կ'տալիմ կենեք մը վատախոսար, դժբն.
[դաւկ.
Մի՛ երկեայիր, տեսածդ ըստոյգ է, ե՛ս եմ:
Աւա՛ղ, եւ ի՛նչ եկաւ զըլխուդ այնպիսի՞
Ամուսինէ զըրկուելէդ վերջ, կամ թէ ի՛նչ
Արժանաւոր բախտ մը եկաւ զըտաւ քեզ,
Անդրոմաքէ, ըզքեզ ինչպէս կոչեմ արդ,
Կի՛ն Հէկտորի թէ Պիւռոսի ամուսինն:
«Երեսը վար՝ նըւաղ ձայնով մըրմոնջեց.
Ո՛հ, կիներու մէջ երանի՛ Պրիսմեան
Որբողին, որ զոհուեցաւ թըշնամոյն
Շիրմին վըրայ, Իլիոսի բարձրաբերձ
Պարիսպներուն նըրքեւ, ու վրան իբր աւար
Չըճըրկեցաւ ոչ մէկ վիճակ, եւ ոչ ալ
Յաղթող տիրով ծոցը մըտաւ՝ գերուհի,
Հայրենիքին հըրկիքումէն վերջ՝ տըրին
Ինծի կըտրել հեռաւոր շատ մը ծովեր.
Աքիլլէսի ցեղին ժըպիրն խորխտանքին
Եւ իր գոռոգ որդւոյն վաւաշ տոգիկներուն
Հանդուրժեցի եւ գերութեան մէջ ծընայ:
Յետոյ Լեդեան Հըմմոնէն սիրելով
Լակեզեմոն զընաց որ հռն կարգըի.
Ժառանգութիւն թողուով զիս ի՛ր աղախինն՝
Իր գերին՝ Հէլենոսի: Բայց Որեսո
Իր հափափուած հարսին սիրով բոցավառ
Եւ տանջուած իր ոճիրին խուճապէն,
Յարձակեցաւ անըզուշին վրայ յանկարծ
Եւ հայրենի բազիններուն քով փըրեց
Տապատ գետին: Պիւռոսի այս սպանութեամբ
Իր աշխարհէն ժառանգեց մաս մ՝ Հէլենոս,
Եւ այն դաշտերը Քաւոնեան յորՇորջեց
Անուամբ Քաւոն Տրովացիին, եւ տըւաւ
Քաւոնիա անուն բոլոր այն երկրին.
Եւ այս բըրբան վըրայ կանգնեց Պերգաման
Եւ այս ըզբեակն Իլիական: Բայց ի՛նչ բախտ,
Բայց ի՛նչ հովեր ճամբուդ ընթացքն ուղղեցին,
Կամ ճիւ աստուածն ըզքեզ մըղեց անգիտակդ
Այս մեր ափերն: Եւ Յուլոսի կն ի՛նչ կ'ընէ,
Կ'ապրի՞ ան դեռ, կը ծըծէ՞ սիւքն եթէրին,
Ջոր քեզ էրբ վաղ իսկ Տրովան.....

Մօրկան կորուստն առթե՛ց իրեն շատ կըսկիծ.
Իր Ենէաս հայրն ու Հեկտոր իր քեռին
կը ներշնչե՛ն անոր սրբտին զգացումներ
Արիական եւ քաջութիւնն հինաւորեց»:

Մինչ նէ լալով ինձ այս խօսքերը կ'ուզէր
Եւ կ'արձըկէր ի զուր երկայն հառաչներ,
Պրիսմոսի որդին դիցազն Հելենոս
Պարիսպներէն եկաւ մեզի ընդ առաջ
Մեծ բազմութեամբ, եւ իրենները ճանչցաւ
Եւ խրնութեամբ տարաւ զանոս արքունիք
Ամէն խօսքին յորդ արցունքներ խառնելով:
Կը յառաջեմ, կը ճանչնամ փոքրը Տրոյան
Ու Պերգաման՝ մեծին ձեւով կառուցուած,
Եւ անշըրդի վտակը Քսանթոս անունով,
Եւ կը զըրկեմ ըլկական գըրան չեմն:
Իմ ընկերներս ալ միապէս կը բերկրին
Ներս մըտնելով այն բարեկամ քաղաքէն:
Լայն սրահներու մէջ կ'ընդունի մեզ արքան.
Աքունիքին միջեւ գըրուած է սեղանն
Ոսկեփողփող փափկներով, ու բըռնած
Խառնարանները՝ կը ձօնենք Բակրոսի
Ու կը պարպենք բազմախընճոյ խրախճանքով...

Ս Ի Ր Ի Լ Լ Ա

«Հոն հասնելով՝ կուսէական քաղաքին
Երբ մօտենաս լաստուածային լիճերուն
Եւ Աեռոնեան անտառներուն մեծազոյ,
Պիտի տեսնես դուն մոլեգին քըրմուհին՝
Որ ժայռին տակ մարդոց բախտերը կ'երգէ,
Տերեւներուն յաճնելով տառն եւ անունն:
Ինչ տաղ որ գրէ տերեւներուն վըրայ կոյսն
Իր այրին մէջ կարգաւ շարած կը ձրգէ:
Անոնք իրենց տեղերն անշարժ կը մընան
Եւ երբեք չեն ելլեր իրենց կարգերէն:
Բայց երբ դըրան բացուելուն հովը մեղմիկ
Փռչէ ցրտուէ այն տերեւները քըրմուշ,
Նէ անկէ վերջ բըռնաւ երբեք փոյթ չ'ընիր
Այն գոգախոր ժայռին միջեւ թըռչողոց
Տերեւիկներն հաւաքելու, դընելու
Իրենց տեղերն ըլլայ տերեւ, ըլլայ տաղ:
Եկողներն ետ կ'երթան առանց պատգամի
Անխնելով Սիբիլային օթարանն:
Հոն ընկերները թէպէտեւ քըրթմընջին,
Թէպէտ հովերը բարեշունչ կանչեն քեզ
Ուտեցնելով առագաստները ծալած,
Եւ եփի սիւրճ ուղիղ առաջ վարելու,
Չըլլայ թէ դուն տըղայութիւն ընելով
Ձրգես երթաս, զընա գըտիր Սիբիլան,
Եւ աղպէ, իրմէ պատգամ թախանիէ.
Նէ մըտադիր՝ իր իսկ բերնով, իր լեզուով
Պիտի խօսի քեզի, քեզի բացատրէ
Խաւական ազգն, ըլլալիք գոյապահներն

Եւ թէ դուն ինչ կերպով պիտի կարենաս
Խոյս տալ եւ կամ գժուարութեանց հանդուրժել,
Եւ պատուելած քենէ պիտի տայ քեզի
Բարեյաջող ճամբորդութիւն մ'անվտանգ:
Ատոնք միայն ներուած է ինձ յայտնել քեզ,
Արդ զընա դուն եւ քու չըքնաղ զործիրով
Մինչեւ երկինք բարձրացուր մեծ Տրովպան»:

«Բարեացակամ այս խօսքերէն վերջ հարցունք
Հըրամայեց որ մեր նաւերը տարուին
Բանուած փղոսկրէ՝ ոսկիէ ծանր ընծաներ,
Տըւաւ նոյնպէս նուերուն մէջ բեռցընել
Արեւա արծաթ եւ Գողոնեան անօթներ:
Վերտ պահպանակ մ'եռահիւսակ ոսկիով
Եւ սաղաւարտ մը գեղաշուք՝ վարսագէղ
Յըցունքներով՝ զէնքեր զարդեր Պիւսոսի:
Ըրաւ նոյնպէս ծերունի հօրս ընծաներ:
Տըւաւ ձիեր, ձիապաններ, լըրացուց
Պակասը թի քաշողներուն, հայթաթեց
Միանգամայն ընկերներուս ալ զէնքեր:
Եւ ահա երբ հրաման կու տար Աթիսէս
Նաւատորմին առագաստները պարգել
Որ յաշողակ հովերն ի զուր չըփընէ,
Ապողոնի գուլակն անոր կը խօսի
Մեծ յարգանքով. «Ո՛վ Աստղիկին գերապանձ
Առագաստին արծան դատուած Ալքիսէս,
Ո՛ր սիրելիդ աստուածներուն, Տրոյիոյ
Կըրկնակործան աւերածէն պահպանուած,
Աւտոնիան ահաւասիկ դիմացդ է,
Առագաստներդ բացած հոն արտորաւ
Բայց հարկ է դուն քերես անցնիս շատ ափեր,
Ձի այն բաժինն Աստիոյ՝ զոր քեզի
Կը պատրաստէ Ապողոն՝ շատ հեռու է:
Ո՛վ բարեպաշտ զաւակի հայր երջանիկ,
Այլ հս ինչո՞ւ կ'երկարեմ՝ քեզ կը բըռնեմ՝
Յաշող Հարաւը մինչ ըզքի կը կանչէ»:

«Անչին նշուաղ տըրքած յետին հրաժէշտէն
Անդրումաքէն ալ կը բերէ ասղնէզսրծ
Ոսկեճամուկ ճաճանաւուխտ ըզգիստներ,
Եւ քըզամիդ մը փոխզացի՝ Յուլոսին,
Արժանաւոր ընծայ, եւ նոյնպէս ուրիշ
Անթի չըբեղ ճոխապաճոյճ կերպասներ,
Եւ իրեն այսպէս կ'ըսէ. «Ա՛ս, ո՛վ մանկիկ,
Նաեւ այս իմ ձեռագործներս՝ Հինգտորի
Մուսանակցին՝ Անդրումաքի՝ անսաղման
Սիրոյն իբրեւ յաւերժական յիշատակ.
Քուկիններուդ վերջին ձօներն ընդունէ,
Ո՛վ դու միակ պատկեր՝ որ ինձ կը մընայ
Աստիանացս որդւոյս. այդպէս էր բերանն,
Այդպէս էին աչքերն, այդպէս ձեռուներն,
Եւ արդ քեզ հետ պիտի ծաղկէր համառի»:

Թարգմ. Հ. Ա. ՂԱԳԻՅԱՆ